

पेरू

Psidium guajava Linn.

Family – Myrtaceae

विविध भाषांमधील नावे:

इंग्लिश: Gauva, मराठी: पेरू, हिंदी: अमरूद, जाम, मल्याळम: कोय्या

Morphology:

It is an evergreen tree. It is a shrubby evergreen tree up to 10 meters in height. The stem is hard, woody and reddish brown in color. The bark scales off. It bears white flowers and numerous pear-shaped fruits that are edible by animals, birds, and humans. It is a shrub-like small tree that spreads by branching in various directions. It is a shady tree and provides shelter to many birds and insects.

वनस्पतीचे वर्णन:

पेरू हे एक आंबट-गोड फळ आहे. याची झाडे विषुववृत्तीय व उष्ण हवामान असलेल्या भागात वाढतात. हे आतून पांढरे अथवा लालसर असते. कच्चा पेरू वरून हिरवा तर पिकल्यावर पिवळ्या रंगाचा असतो. नंतर गर बियाळ असतो. चव गोड असते. पेरू अनेक पक्ष्यांचे हि खाद्य आहे. कच्चा पेरू पिकल्यावर मऊ होतो. खूप वर्षापूर्वी हे फळ दक्षिण अमेरिकेमधून भारतात आणले. सध्या भारतभर पेरूची मोठ्या प्रमाणावर लागवड केली जाते.

बहर येण्याचा कालावधी : मे ते जून

औषधी उपयोग:

आवळ्याच्या खालोखाल भरपूर 'क' जीवनसत्व देणारे हे फळ असून, पावसाळाच्या व थंडीच्या दिवसात निरनिराळ्या व्हायरसपासून संरक्षण मिळवून देणारे आहे. आंबट खाल्ले कि सर्दी-खोकला होतो, असा एक खूप मोठा गैर-समाज जन-माणसात रुजलेला आढळतो. त्यामुळे सामान्यात: मुलांना चिंच, आवळा, पेरू यापासून दूर ठेवण्याकडे कल असतो. शेकडो माणसात एखाद्याला आंबट पदार्थ सहन होत नाही व त्याचा त्रास होतो. परंतु म्हणून सर्वांनाच या पौष्टिक फळापासून दूर करणे अयोग्य आहे. नियमित पेरू खाणार्या लोकांमध्ये लोहाची कमतरता (अनेमिया) निर्माण होत नाही. कारण त्यातील 'क' जीवनसत्व हे लोहाचे शोषण करण्याच मदत करते. पेरूपासून आईस्क्रीम व गोळ्या बनवल्या जातात.

लागवड :

हवामान: पेरूची लागवड प्रामुख्याने उष्ण व समशीतोष्ण कटिबंधात केली जाते. कमाल तापमान कक्षा असणा-या प्रदेशात हे पीक चांगले येते. जास्त पावसाच्या तसेच दमट हवामानाच्या प्रदेशात देवी या रोगाचा प्रादुर्भाव होण्याची शक्यता अधिक असते.

जमीन: पाण्याचा उत्तम निचरा होणारी, हलक्या ते मध्यम प्रतीच्या जमिनीत या पिकाची लागवड करावी. जमिनीची खोली किमान दोन फूट असावी.जमिनीचा सामू साधारणत: ६ ते ७.५ या दरम्यान असावा. चुनखडीयुक्त किंवा पाण्याचा निचरा न होणा-या जमिनीत या पिकाची लागवड करणे टाळावे.

१) पारंपरिक पध्दत: या पध्दतीमध्ये जमिनीची

आखणी करून ६ x ६ मी. अंतरावर ६० x ६० x ६० सें. मी. आकाराचे खडे घ्यावेत. हे खडे भरतांना १५ ते २० किलो चांगले कुजलेले शेणखत, ५०० ग्रॅम सिंगल सुपर फॉस्फेट, ५ ग्रॅम फॉलीडॉल पावडर आणि माती या मिश्रणाने खडू भरून घ्यावेत व रोपाची लागवड करावी.

२) घन लागवड: या पध्दतीत ३ x २ मी. अंतरावर ५० x ५० x ५० सें.मी. आकाराचे खडे घ्यावेत. यामध्ये साधारणत: ५ ते १० किलो चांगले कुजलेले शेणखत, अर्धा किलो सिंगल सुपर फॉस्फेट, २.५ ग्रॅम अॅझोटोबॅक्टर, २५ ग्रॅम पीएसबी, २५ ग्रॅम ट्रायकोडर्मा पावडर आणि ५ ग्रॅम फॉलीडॉल पावडर पोयटा मातीत मिसळून या मिश्रणाने खडे भरून घ्यावेत व रोपाची लागवड करावी.

